Profesor Bronisław Geremek – „O Europie marzyłem zawsze”

Wystawa „O Europie marzyłem zawsze” dokumentuje najważniejsze wydarzenia z działalności publicznej prof. Bronisława Geremka, architekta polskiej demokracji i polskiej drogi do Europy. Szczególny nacisk położony jest w niej na wkład prof. B. Geremka w kształtowanie polskiej drogi do integracji ze strukturami politycznymi Zachodu – Unią Europejską i NATO. Ta integracja miała przekreślić powojenny podział Europy i odizolowanie Polski „żelazną kurtyną”, wbrew jej woli. Kontekst ten ma szczególne znaczenie w 2022 r. – Roku Bronisława Geremka, ponieważ obecnie wchodzą w dorosłość pierwsze pokolenia urodzone i wychowane w Polsce będącej od 2004 r. częścią zjednoczonej Europy.

Tytuł wystawy „O Europie marzyłem zawsze” jest cytatem z przemówienia prof. B. Geremka wygłoszonego w 1998 r. podczas ceremonii wręczenia mu Nagrody Karola Wielkiego, najważniejszego europejskiego wyróżnienia przyznawanego wybitnym osobistościom życia publicznego za ich wkład w pokój i jedność Europy. Prof. B. Geremek w przemówieniach i wywiadach wielokrotnie podkreślał rolę marzenia w polityce, które mobilizując do działania, pozwala zmieniać rzeczywistość, jak podczas powstania ruchu „Solidarność” prowadzącego Polskę do odzyskania wolności w 1989 r., a następnie do struktur Zachodu, drogi uwieńczonej przystąpieniem do Unii Europejskiej w 2004 r.

Wystawę rozpoczyna fotografia ze strajku w Stoczni Gdańskiej w 1980 r., zakończonego podpisaniem Porozumień Sierpniowych, przełomowym momentem w historii zmagań społeczeństwa z autorytarnym systemem. Prof. B. Geremek był aktywnym uczestnikiem negocjacji prowadzących do podpisania Porozumień. Na prośbę Lecha Wałęsy został członkiem Komisji Ekspertów doradzającej Międzyzakładowemu Komitetowi Strajkowemu w Stoczni Gdańskiej.

Wystawa prowadzi zwiedzających do punktu zwrotnego w historii Polski – Okrągłego Stołu w 1989 r. Podczas rozmów prof. B. Geremek kierował negocjacjami obozu opozycji solidarnościowej dotyczącymi zmian ustroju politycznego Polski. Udział w porozumieniach Okrągłego Stołu otworzył etap jego zaangażowania politycznego, najpierw w roli przewodniczącego Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego po wyborach 4 czerwca 1989 r., posła na Sejm RP, przewodniczącego Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego oraz sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych.

Wykład inauguracyjny w College de France, wygłoszony przez prof. B. Geremka w styczniu 1993 r., zwraca z kolei gościom wystawy uwagę na naukowy wymiar jego osiągnięć publicznych. Objęcie Katedry oraz niemal 30 doktoratów honorowych, które przyznały Profesorowi najbardziej prestiżowe ośrodki uniwersyteckie, potwierdza jego status akademika światowej sławy i aktywnego uczestnika życia intelektualnego w Europie i świecie.

Wystawa prowadzi następnie do okresu 1997–2000, kiedy prof. B. Geremek pełnił funkcję Ministra Spraw Zagranicznych RP. Okres ten przyniósł tak zasadnicze osiągnięcia Profesora w integracji Polski ze strukturami Zachodu, jak przewodnictwo Polski w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, powołanie wraz z sekretarzem stanu USA Madeleine Albright Wspólnoty Demokracji, a przede wszystkim złożenie podpisów pod dokumentami akcesyjnymi członkostwa Polski w NATO. W tym okresie prof. B. Geremek został laureatem wspomnianej Nagrody Karola Wielkiego.

Kolejnymi wydarzeniami ukazanymi na wystawie, dokumentującymi osiągnięcia publiczne prof. B. Geremka, jest jego udział w pracach europejskiej Grupy Mędrców powołanej przez premiera Belgii oraz objęcie Katedry Cywilizacji Europejskiej w Kolegium Europejskim w Natolinie. Wydarzenia te wskazują zwiedzającym, że Profesor był czołowym autorytetem politycznym i akademickim zaangażowanym w kształtowanie przyszłości Europy, ale również w kształcenie i formowanie postaw młodego pokolenia całego kontynentu.

Rok 2002 przynosi Profesorowi najwyższe polskie odznaczenie państwowe – Order Orła Białego – wręczony przez prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego. Dwa lata później marzenia milionów Polaków, w tym prof. B. Geremka, realizują się w przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Na wystawie goście mogą zobaczyć zdjęcie z warszawskich uroczystości z udziałem prof. Bronisława Geremka i Tadeusza Mazowieckiego.

Prof. B. Geremek dołącza do grona posłów Parlamentu Europejskiego w 2004 r., zostając, co pokazuje wystawa, kandydatem na Przewodniczącego PE z ramienia Grupy Liberałów i Demokratów w Europie (ALDE). Profesor nie został wybrany na Przewodniczącego, mimo to jego przemówienie, w którym podkreślił rolę „marzenia europejskiego”, odbiło się szerokim echem.

Wystawa dokumentuje kolejne lata działalności publicznej prof. B. Geremka na arenie krajowej i międzynarodowej. Stale zaangażowany w przedsięwzięcia związane z edukacją europejską, regularnie brał udział w dorocznej Paradzie Schumana w Warszawie. Był ambasadorem Polski i jej osiągnięć demokratycznych – w 2005 r. towarzyszył przewodniczącemu Komisji Europejskiej José Manuelowi Barroso w podróży do Polski w 25. rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych.

Niestrudzoną pracę Profesora, zarówno w Warszawie, jak i w Brukseli, przerwała tragiczna śmierć w wypadku podczas podróży na posiedzenie Parlamentu Europejskiego.

Pamięć o wybitnych osiągnięciach prof. B. Geremka na rzecz demokracji i jedności Europy trwa – posłowie do Parlamentu Europejskiego i urzędnicy UE przemierzają Agorę Bronisława Geremka – główny dziedziniec w siedzibie Parlamentu Europejskiego w Strasburgu, który został nazwany jego imieniem w 2009 r.

Wystawie „O Europie marzyłem zawsze” towarzyszy ekspozycja pamiątek po prof. B. Geremku udostępnionych przez rodzinę Profesora.

Wystawa powstała przy współpracy:

KANCELARIA SENATU

Fundacja Geremka

Scenariusz wystawy opracował:
Wojciech Białożyt,
Fundacja Centrum im. prof. Bronisława Geremka

Organizator ekspozycji zewnętrznej:

Dom Spotkań z Historią



[fot. REPORTER / Jacek Wajszczak]



Bronisław Geremek, Tadeusz Mazowiecki i Andrzej Wielowieyski podczas obrad Komisji Ekspertów doradzającej Międzyzakładowemu Komitetowi Strajkowemu w Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1980 r.
B. Geremek i T. Mazowiecki przywieźli 22 sierpnia do Stoczni Gdańskiej złożony wcześniej w KC PZPR apel 64 intelektualistów zachęcający władze do podjęcia negocjacji ze strajkującymi i przestrzegający przed stosowaniem represji.

[fot. FORUM / Zbigniew Trybek]



Bronisław Geremek podczas spotkania Lecha Wałęsy i wiceprezydenta Stanów Zjednoczonych George'a H.W. Busha w Warszawie, 28 września 1987 r.

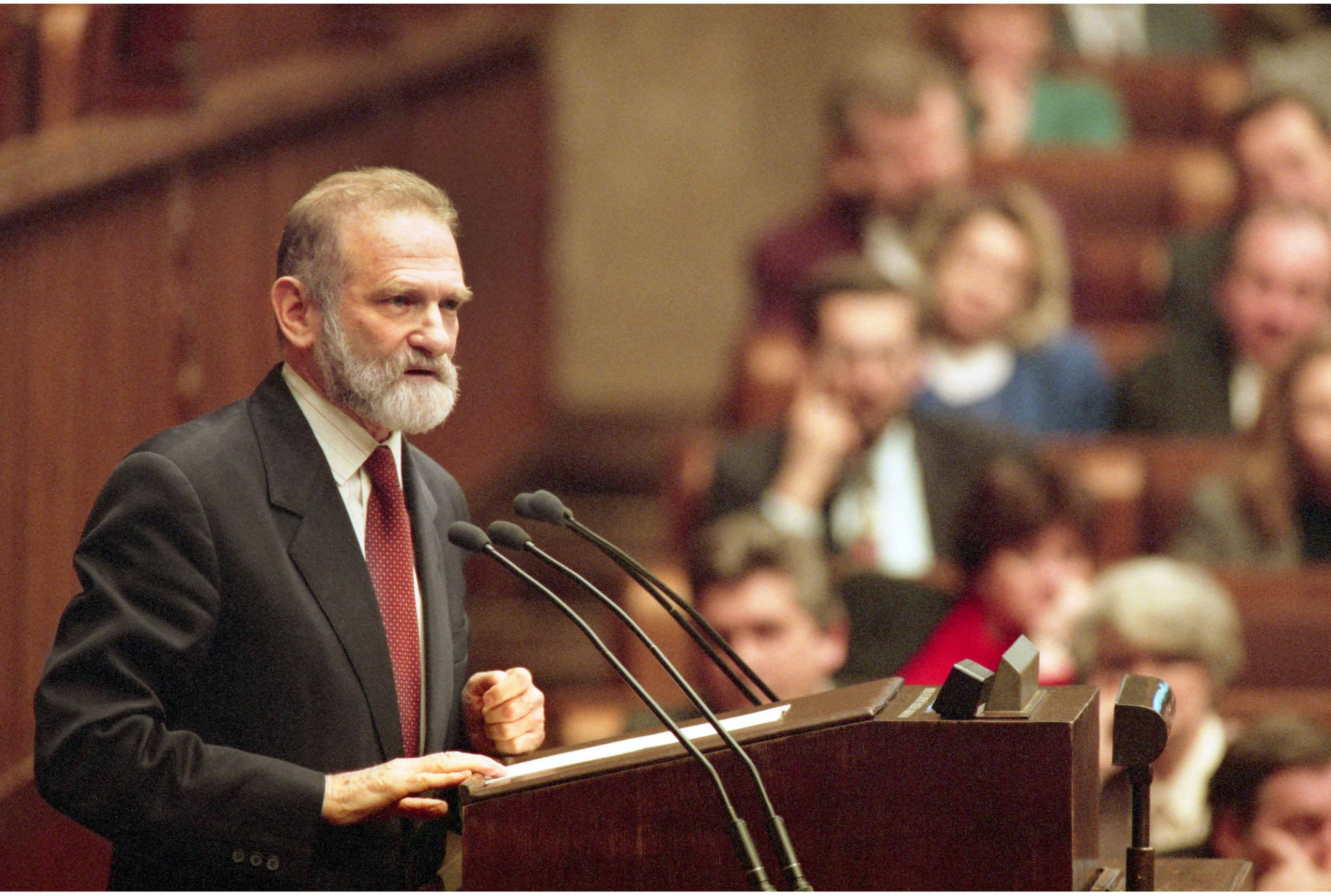
W latach 80. XX w. prof. B. Geremek był głównym architektem geopolitycznej strategii środowisk solidarnościowych, walnie przyczyniając się do umiędzynarodowienia polskiej walki o wolność.

[Zdjęcie ze zbiorów własnych prof. B. Geremka / Fundacja Centrum im. prof. Bronisława Geremka. Fundacja dołożyła wszelkich starań, by odszukać autora zdjęcia. Prosimy autora o kontakt z Fundacją.]



Prof. Bronisław Geremek, Adam Michnik i Lech Wałęsa w pierwszym dniu obrad Okrągłego Stołu, 6 lutego 1989 r.
Prof. B. Geremek był po stronie opozycyjnej głównym strategiem i wykonawcą negocjacji dotyczących zmian ustroju politycznego Polski.

[fot. PAP / Grzegorz Rogiński]



Prof. Bronisław Geremek podczas obrad Sejmu w 1995 r.
Profesor był posłem na Sejm RP w latach 1989–2001, stojąc na czele Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego (1989–1991)
oraz sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych (1989–1997).
Przewodniczył również Obywatelskiemu Klubowi Parlamentarnemu (1989–1991), Klubowi Parlamentarnemu Unii Demokratycznej (1991–1994)
i Klubowi Parlamentarnemu Unii Wolności (1994–1997).

[fot. Agencja Wyborcza.pl / Andrzej Iwańczuk]



Prof. Bronisław Geremek podczas wykładu inauguracyjnego w Katedrze Międzynarodowej College de France,
którą kierował w roku akademickim 1992/1993, 8 stycznia 1993 r.
Jedynym Polakiem, który wcześniej prowadził katedrę w College de France, był Adam Mickiewicz.

[Zdjęcie ze zbiorów własnych prof. B. Geremka / Fundacja Centrum im. prof. Bronisława Geremka.
Fundacja dołożyła wszelkich starań, by odszukać autora zdjęcia. Prosimy autora o kontakt z Fundacją.]



Prof. Bronisław Geremek podczas wystąpienia na konferencji Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) w Warszawie, 12 listopada 1997 r.
Prof. B. Geremek stał na czele OBWE w 1998 r., kiedy Polska sprawowała w niej przewodnictwo.

[Fot. Agencja Wyborcza.pl / Arkadiusz Ścichocki]



Uroczystości w Bibliotece H. Trumana w Independence w Stanach Zjednoczonych: Polska, Czechy i Węgry przystąpiły do Traktatu Północnoatlantyckiego, 12 marca 1999 r. W obecności sekretarz stanu USA Madeleine Albright oraz ministrów spraw zagranicznych Czech i Węgier dokumenty akcesyjne członkostwa Polski w NATO podpisał minister spraw zagranicznych RP prof. Bronisław Geremek.

[fot. PAP / EPA / Cliff Schiappa]



Prof. Bronisław Geremek podczas uroczystości wręczenia mu Nagrody Karola Wielkiego przez burmistrza Akwizgranu Jürgena Lindena, 21 maja 1998 r.
Prof. B. Geremek był pierwszym Polakiem, który otrzymał tę nagrodę, wręczaną za zasługi dla pokoju i jedności Europy.
Profesor mówił podczas wystąpienia w Akwizgranie: „O Europie marzyłem zawsze. Może i to ma znaczenie:
wielkim projektom politycznym muszą towarzyszyć marzenia, które rozbudzają wolę działania."

[fot. Reuters Photographer / FORUM]



Minister spraw zagranicznych prof. Bronisław Geremek przewodniczył konferencji „Towards a Community of Democracies", która odbyła się w Sejmie RP 25–27 czerwca 2000 r. Rezultatem konferencji było powołanie do życia Wspólnoty Demokracji, międzynarodowej koalicji wspierającej standardy i wartości demokratyczne na całym świecie.

[fot. PAP / EPA / Janek Skarżyński]



Prof. Bronisław Geremek podczas inauguracyjnego spotkania Grupy Mędrców powołanej przez premiera Belgii Guy Verhofstadta, 26 czerwca 2001 r. Grupa doradzała rządowi Belgii podczas prezydencji w Unii Europejskiej w drugiej połowie tego roku. W gronie Mędrców znaleźli się również były przewodniczący Komisji Europejskiej Jacques Delors, były premier Włoch Guliano Amato, były premier Belgii Jean-Luc Dehaene oraz doradca premiera Wielkiej Brytanii David Miliband.

[fot. PAP / EPA / Olivier Hoslet]



Prof. Bronisław Geremek podczas otwarcia Katedry Cywilizacji Europejskiej Kolegium Europejskiego w Natolinie, 20 lutego 2002 r. Profesor kierował pracami Katedry w latach 2002–2008.

[fot. Agencja Wyborcza.pl / Piotr Molecki]



Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski podczas ceremonii odznaczenia prof. Bronisława Geremka Orderem Orła Białego 11 grudnia 2002 r. w uznaniu „znamienitych zasług dla Rzeczypospolitej, a w szczególności wybitnych osiągnięć na rzecz przemian demokratycznych w kraju i umacniania pozycji Polski w świecie". Profesor powiedział podczas uroczystości: „Przychodzimy do Unii Europejskiej mocni w nasze marzenia o Europie. To oznacza zobowiązanie dla UE, a dla nas szansę."

[fot. REPORTER / Maciej Macierzyński]



Prof. Bronisław Geremek i Tadeusz Mazowiecki
podczas uroczystości z okazji wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, 3 maja 2004 r.

[fot. TRICOLORS / East News]



Prof. Bronisław Geremek przemawia jako kandydat Grupy Liberałów i Demokratów w Europie (ALDE) na Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego VI kadencji, 20 lipca 2004 r. Profesor mówił podczas wystąpienia: „Przychodzę z marzeniem o Europie. Chcę służyć Europie jednoczącej się, która stworzyła jedno z największych dzieł XX wieku – Unię Europejską.”

[fot. East News]



Prof. Bronisław Geremek i przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso podczas międzynarodowej konferencji „Od Solidarności do Wolności" w 25. rocznicę Porozumień Sierpniowych, 30 sierpnia 2005 r.

[fot. PAP]



Prof. Bronisław Geremek podczas dorocznej Parady Schumana w Warszawie, 13 maja 2006 r.

[fot. REPORTER / Darek Redos]



Prof. Bronisław Geremek w swoim warszawskim biurze, 28 kwietnia 2007 r.

[fot. FORUM]



Agora Bronisława Geremka – dziedziniec w siedzibie Parlamentu Europejskiego w Strasburgu został nazwany imieniem prof. Bronisława Geremka podczas uroczystości 21 kwietnia 2009 r. z udziałem przewodniczącego PE Hansa-Gerta Pötteringa, przewodniczącego parlamentarnej Grupy Liberałów i Demokratów w Europie (ALDE) Grahama Watsona oraz Marcina Geremka, syna Profesora.

[fot. PAP]